Köhnə yurdda yeni həyat

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının ərazisində icra olunan və işğaldan azad edilmiş rayon və kəndlərin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq yol infrastrukturu layihələrində ümumi uzunluğu 66 kilometrə yaxın olan 39 avtomobil tunelinin inşası böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Agentliyinin məlumatına görə, ərazidə - Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda ümumi uzunluğu 12 min 690,6 metr olan 7, Xudafərin-Qubadlı-Laçın avtomobil yolunda ümumi uzunluğu 2 min 358 metr olan bir o qədər, Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd avtomobil yolunda 12 min 32,79 metrlik 3, Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolunda 25 min 926,97 metrlik 5, həmçinin Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolunda 12 min 964,61 metrlik 17 avtomobil tuneli inşa edilir.

Artıq xəbər verildiyi kimi, region üçün böyük əhəmiyyət daşıyan Tərtər-Çaylı-Suqovuşan-Talış, Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yollarının (Zəfər yolu) və Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni alternativ avtomobil yolunun tikintisi başa çatıb. Digər avtomobil yollarının tikinti və bərpasının 2026-cı ilin sonunadək yekunlaşdırılması nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bəyan etmişdir ki, bizim əsas istəyimiz işğaldan azad edilən ərazilərin sürətlə yenidən qurulmasıdır. Bu məqsədlə dövlət özünün bütün maliyyə və texniki imkanlarını səfərbər edib. Hazırda işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa, yenidənqurma işləri, yeni infrastrukturun yaranması istiqamətində işlər sürətlə davam edir. Eyni zamanda, kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar yeni fəaliyyət sahələrinin, o cümlədən xidmət, ticarət, tikinti, nəqliyyat,

həmçinin digər sahələrin yaradılması üzrə layihələr icra olunur.

Onu da qeyd edək ki, xeyli əvvəl işğaldan azad edilən ərazilərdə görüləcək bütün bərpa işləri vahid plan üzrə müəyyənləşdirilib, həmin işlərin icrası üçün cəlb ediləcək investisiyaların mənbəyi müəyyənləşdirilib. Bu yerdə vurğulayaq ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası üçün dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait ilbəil artırılır. Üstəlik, yerli və xarici investorlara vəsait qoymaq üçün münbit sərmayə mühitinin yaradılmasın üçün qanunvericilikdə dəyişikliklər də edilib. Məsələn, sahibkarlar üçün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarına investisiya qoymaq üçün vergi güzəştləri yaradılıb. Bu güzəştlərə əsasən işğaldan azad edilmiş ərazinin rezidentləri bu il yanvarın 1-dən 10 il müddətində mənfəət (gəlir), əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş vergidən azaddırlar. Sahibkarlara verilən bu dövlət dəstəyi biznes subyektinin əsas vergi yükünün əhəmiyyətli dərəcədə azaldılmasına imkan yaradacaq.

Bölgəyə qayıdacaq əhalinin kənd təsərrüfatı və içməli suya olan tələbatının ödənilməsinə də xüsusi diqqət yetirilir. Xatırladaq ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının su ilə təmin olunması məqsədi ilə müvafiq dövlət proqramında su anbarlarının, suvarma və paylayıcı kanalların, nasos stansiyalarının və digər su təsərrüfatı obyektlərinin mərhələli şəkildə təmiri, bərpası və yenilərinin tikintisinin 2026-cı ilin sonunadək yekunlaşdırılması planlaşdırılır. Ümumiyyətlə, işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdacaq əhalinin infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması və layiqli həyat şəraitinin yaradılması üçün elektrik, su, qaz, istilik təchizatı və kanalizasiya xidmətlərinin qurulması istiqamətində sistemli tədbirlər görülür. Ərazilərdə həmçinin zəruri rabitə infrastrukturu qurulmaqla mobil rabitə, radio-televiziya yayımı, xüsusi radiorabitə, internet, poçt və s. xidmətlər təşkil olunur.

Bu ərazilərdə aparılan bütün yenidənqurma, bərpa və şəhərsalma işləri qabaqcıl urbanizasiya modellərinin tətbiqi ilə əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə xidmət edəcək. "Ağıllı kənd", "Ağıllı şəhər" layihələrinin icrası bununla bağlıdır. Dövlət proqramı çərçivəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə insan kapitalının inkişafına yönəldilən sosial xidmətlər şəbəkəsinin qurulması gələcəkdə bölgədə məskunlaşacaq əhalinin keyfiyyətli səhiyyə və təhsil xidmətləri ilə təmin edilməsi, mədəniyyət və idman obyektlərinin bərpasına, həmçinin məşğulluq imkanlarının artırılmasına, özünüməşğulluq proqramlarının həyata keçirilməsinə, reabilitasiya müəssisələrinin qurulmasına imkan yaradacaq.

Yay fəslinin verdiyi imkanlardan istifadə edilərək işğaldan azad olunan ərazilərdə görülən işlər bir qədər də sürətlənib. Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, tezliklə bu yerlər yenidən canlanacaq, keçmiş məcburi köçkünlər doğma yerlərdə dövlətin onlara yaratdığı yüksək həyat şəraitinə qovuşaraq çəkdikləri ağrı-acıları qismən də olsa unudacaqlar.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.-2023.-21 iyul.-S.9.